

Відлуння війни в Ірані: коли в Україні чекати різкого стрибка цін на продукти

08:00 17.04.2026 Пт

9 хв

Економісти попереджають: слідом за бензином подорожчають інші товари

ЮРІЙ ДОЩАТОВ

АННА РИЖУК

Ціни на продукти в Україні можуть зрости (фото: Getty Images)

Війна в Ірані, фінал якої ніхто не може спрогнозувати, вже дала перші негативні результати для економіки. Паливо і добрива подорожчали. Далі на черзі - продукти харчування.

Економісти по всьому світу погіршують прогнози і починають говорити про можливість рецесії. Які наслідки війни на Близькому Сході чекають на Україну - в матеріалі спецкореспондента РБК-Україна Юрія Дощатова.

>

Читайте також: [Путін може заробити 250 млрд доларів на війні в Ірані: три сценарії для РФ від Spiegel](#)

Головне:

Зростання цін через війну в Ірані. Після подорожчання нафти і газу очікується зростання цін на продукти харчування. В Україні можуть бути два стрибки інфляції.

Йдемо по лезу бритви. У Нацбанку кажуть, що Україна "йде по лезу бритви" і не виключають перегляду макропоказників.

МВФ розглядає три сценарії розвитку конфлікту на Близькому сході. Найгірший призведе до рецесії. Три варіанти розвитку подій.

Іранська війна, що триває вже другий місяць, викликала сильне зростання цін на енергоносії та продовольство. Нафта марки Brent подорожчала в середньому на 60%. У лютому вона була 70 доларів за барель, а в деякі дні березня і квітня досягала 119 доларів за барель.

Ціни змінювалися залежно від політичних заяв керівництва США. Коли Дональд Трамп говорив про швидку перемогу у війні або про ймовірність перемир'я, нафта дешевшала. А коли Іран посилював блокаду Ормузької протоки, через яку проходить 20% світових поставок нафти морем, вона дорожчала.

Читайте також: [Блокада Трампа в дії: в Ірану залишилися лічені дні до зупинки видобутку нафти](#)

Ціни на нафту марки Brent, які в лютому були 70 доларів за барель, у березні та квітні піднялися в середньому до рівня 95-100 доларів. У пікові періоди вони сягали 119 доларів.

Газ у Європі подорожчав до 50-60 євро за МВт-год або 525-630 євро за тисячу кубометрів.

За даними продовольчої організації ООН, уже почалося поступове зростання цін і на продовольство, зокрема на зернові культури.

Якщо війна не закінчиться скоро, ціни продовжать підвищуватися. Основна причина - подорожчання добрив, поставки яких теж йдуть через Ормузьку протоку.

Першими в зоні ризику в ООН називають насамперед країни Близького Сходу - Катар, Бахрейн, Кувейт, ОАЕ, Саудівську Аравію та Оман.

"Якщо конфлікт триватиме понад 40 днів..., господарствам доведеться обирати: чи зберігати посіви культур із застосуванням меншої кількості ресурсів, чи скорочувати площі, чи переходити на культури, які потребують внесення менших обсягів добрив", - наголошують [експерти ООН](#).

Цей вибір визначатиме перспективи майбутнього врожаю, структуру поставок продовольства і цін на нього до кінця року. А якщо війна в Ірані триватиме довше, то і весь наступний рік.

Поки що Ормузьку протоку заблоковано. Рух нею обмежено і Іраном, і США. Такими зустрічними заходами сторони намагаються чинити тиск одна на одну, намагаючись знайти компромісне вирішення конфлікту.

Інфляція вже зростає

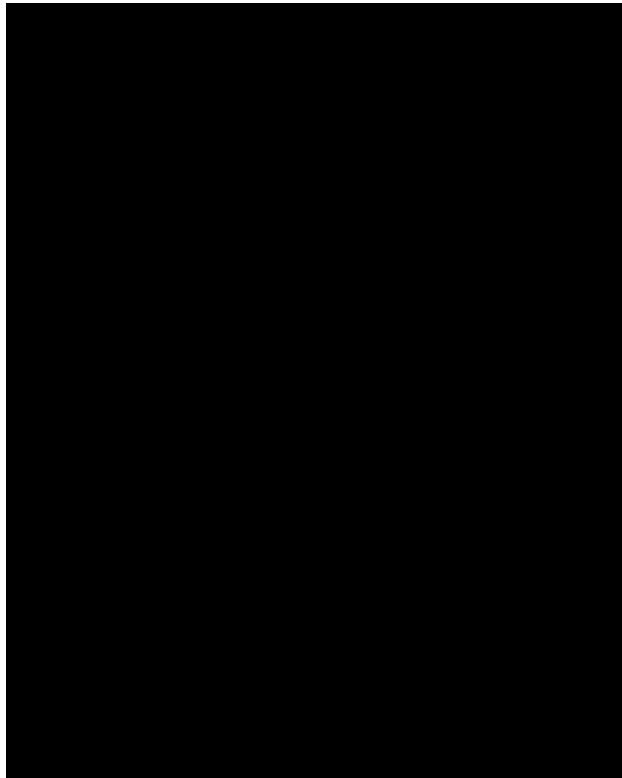
За перший місяць війни в Ірані річна інфляція в євроні склала 2,5 % проти 1,9 % у лютому. Споживчі ціни зросли на 1,2 %, що стало найсильнішим місячним стрибком з жовтня 2022 року.

Найшвидше подорожчали енергоносії. Після падіння цін на них у лютому на 3,1 % у березні зростання становило 4,9 %, повідомляє [DW](#).

У Великій Британії індекс споживчих цін сягнув 3,3% у річному обчисленні. І це максимум за останні два роки.

Інфляція в Україні в березні теж показала рекордний результат за останній рік (місяць до місяця). Зростання споживчих цін [прискорилося до 1,7%](#) порівняно з лютим 2026 року і до 7,9% порівняно з березнем 2025 року.

Це при тому, що місячна інфляція за останній рік не перевищувала 1,5%.

Найбільше подорожчало пальне - на 13,2%. Це згодом може позначитися на вартості майже всіх товарів і послуг. Насамперед, під удар потрапить аграрний сектор.

Паливо є однією з ключових статей витрат при вирощуванні сільськогосподарських культур. У структурі собівартості його частка зазвичай становить 9-12% залежно, зазначили РБК-Україна в асоціації "Український клуб аграрного бізнесу".

"Поточне подорожчання дизельного палива неминуче призведе до зростання загальних виробничих витрат: зокрема, для кукурудзи це може означати підвищення собівартості приблизно на 6%", - повідомила керівник аналітичного відділу УКАБ Світлана Литвин у коментарі виданню.

Дорожчає не тільки дизель, а й азотні добрива. Сукупний вплив цих двох факторів, за її словами, може збільшити виробничу собівартість до 13%.

Але поки що зростання цін на паливо незначно позначається на собівартості продукції аграрного сектору.

"Аграрії зазвичай готуються до посівної кампанії заздалегідь, закуповуючи більшість необхідних ресурсів про запас. Тому нинішнє зростання цін на пальне поки що суттєво не позначиться на поточній посівній, проте його вплив стане відчутним під час наступних технологічних операцій", - зазначила Литвин.

Ланцюгова реакція зростання цін

Технологічні операції - це обробка та переробка в кінцевий продукт для споживачів. І цей "продукт" може подорожчати вже найближчими тижнями, вважає виконавчий директор "Економічного дискусійного клубу" Олег Пендзин.

"Поки водії рахують вартість кожного літра, ринок готується до ефекту доміно, який за кілька тижнів дійде до полиць супермаркетів і залізничних кас", - заявив він у коментарі виданню.

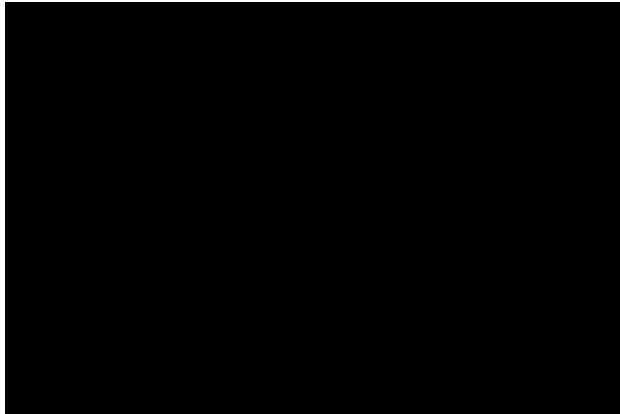
Але багато компаній уже піднімають ціни. За даними Європейської бізнес асоціації, близько 66% її членів відчули істотний або помірний вплив ситуації на ринку палива на свою роботу. 20% з них уже переглянули ціни на товари або послуги,

ще 37% розглядають такий крок.

Читайте також: [Війна в Ірані вдарила по аграріях в Україні: фермери скорочують посіви](#)

За оцінкою Пендзина, насамперед зростання цін варто очікувати на продовольчі товари. Щоправда, у цій ситуації багато залежить від наступного врожаю. Якщо він буде хорошим, то матиме стримувальний фактор на зростання цін на агропродукцію.

"Саме результати збору агропродукції зможуть частково компенсувати більші витрати палива. Якщо ж обсяги врожаю будуть низькими, паливна складова натисне на ринок із подвійною силою", - зазначив Пендзин.

Збір урожаю в Україні (фото: Getty Images)

За підсумками березня на інфляцію через війну в Ірані вплинуло тільки зростання цін на паливо. Але вже у квітні можна очікувати перенесення цього ефекту на інші товари, упевнений заступник директора Національного інституту стратегічних досліджень Ярослав Жаліло.

"Насамперед дорожчатимуть товари зі значним "плечем" постачання, тобто імпорт. Переважно це - непродовольчий сегмент. На тлі девальваційних очікувань збільшення ціни може бути відчутним, однак воно буде обмежуватися ослабленням купівельної спроможності", - зазначив він у коментарі РБК-Україна.

Ціни на продукцію нового врожаю, ймовірно, будуть відчутно вищими, ніж минулого року, — вважає Жаліло.

Другу хвилю зростання цін Жаліло прогнозує у вересні, коли закладатимуться запаси нового циклу агровиробництва. "Якщо до цього ситуація на ринку пального не вляжеться, ця хвиля теж може бути відчутною", - зазначив він.

Уже за сьогоднішніми оцінками Нацбанку, війна на Близькому Сході може додати українській інфляції від 1,5 до 2,8 відсоткових пунктів. З огляду на те, що прогноз зростання цін за підсумками року закладівался у 7,5%, реальний показник може перевищити 10%.

"Ми намагаємося ходити по лезу бритви", - сказав днями голова НБУ Андрій Пишний, коментуючи у Вашингтоні можливі економічні наслідки війни в Ірані.

Наступного тижня, за його словами, НБУ проведе оцінку повного впливу війни на економіку України. Після цього буде зрозуміло, чи доведеться змінювати прогнозні показники економічного розвитку на поточний рік.

Міністерство економіки України на момент публікації матеріалу не надало коментар щодо можливого впливу війни в Ірані на економічну ситуацію в Україні.

Експерти заговорили про рецесію

У ЄБРР уже кажуть, що економічні наслідки війни в Ірані будуть значно серйознішими, ніж очікувалося в березні. "Це не означає рецесію, але якщо ситуація погіршиться, то наслідки будуть масштабнішими і значнішими", - заявила голова ЄБРР Оділь Рено-Бассо.

Міжнародний валютний фонд погіршив прогноз зростання світової економіки у 2026 році з 3,3% до 3,1%. І це за оптимістичного сценарію, за яким війна в Ірані закінчиться досить скоро. Середньорічна ціна на нафту, за прогнозом Фонду, в цьому випадку знизиться до 82 доларів за барель.

Більш тривалий конфлікт (несприятливий сценарій) утримає ціну нафти на рівні 100 доларів, знизить зростання світового ВВП до 2,5%, а інфляцію підніме до 5,4%.

Негативний сценарій передбачає затяжний конфлікт, ціну нафти в 110 доларів за барель, зростання ВВП менше 2% та інфляцію 5,8% у 2026 році. У 2027 році вона може прискоритися до 6,1%.

Третій сценарій означатиме, що світ опинився б за крок від глобальної рецесії. Подібні ситуації, зазначили в МВФ, були під час пандемії COVID-19 і світової фінансової кризи 2008 року.

Коли закінчиться війна в Ірані, не може сказати ніхто. У Трампа, як пише [WSJ](#), є дві категоричні умови для цього.

Перша - Іран має відмовитися від збагачення урану щонайменше на 20 років.

Друга - збагачений уран має бути вивезений з території Ірану. Зараз Трамп намагається домогтися якнайшвидшого укладення угоди з Іраном шляхом повільного тиску.

Такий тиск президент США може здійснювати на Іран ще кілька місяців, незважаючи на те, що в його країні негативні наслідки цієї війни вже чітко відчутні.

У березні приріст цін на бензин у США становив 21-25%, на дизель - 40%. Але вибори до Конгресу лише в листопаді. Тож до осені Трампу можна відносно безболісно продовжувати війну і "гратися" з цінами на паливо, не сильно побоюючись за рейтинги.

Завершення війни наприкінці літа або на початку осені і, як наслідок, зниження цін на паливо, дасть змогу згладити негатив американських виборців, який накопичиться з березня.

Запитання - Відповіді (FAQ)

Як війна в Ірані впливає на світову економіку?

Конфлікт призвів до зростання цін на нафту, газ і добрива. Після цього може послідувати глобальне подорожчання продовольства.

Як це позначиться на Україні?

В Україні інфляція може перевищити 10%. Макропоказники, зокрема і зростання ВВП, можуть бути переглянуті вже найближчим часом. Нацбанк вивчає це питання.

Які товари подорожчають насамперед?

Насамперед подорожчає продовольство, а також імпортні товари з високою логістичною складовою у вартості. Зростання цін може бути в два етапи. За підсумком квітня і у вересні, коли аграрії готуватимуться до нового циклу агровиробництва.

Чого очікують експерти?

У МВФ і ЄБРР розглядають кілька варіантів розвитку ситуації.

Від найменш болючого, коли війна закінчиться найближчим часом. Тоді удар по економіці буде мінімальним. До несприятливого в разі затяжного конфлікту. При цьому виникають серйозні ризики рецесії.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Иран

Дональд Трамп

Інфляція в Україні

НОВИНИ

Чи обваляться ціни на АЗС в Україні після заяви Ірану: прогноз експерта

НОВИНИ

Новини України

Війна в Україні

Економіка

Світ

Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

БІЗНЕС

Економіка

Фінанси

Авто

Tech

Енергетика

АНАЛІТИКА

Статті

Інтерв'ю

Точка зору

ЖИТТЯ

Гроші

Зміни

Освіта

Суспільство

РОЗВАГИ

Шоу бізнес

Поради

Гороскопи

Свята

Цікаве

Спорт

LIFESTYLE

Психологія

Їжа

Подорожі

Здорове життя

Мода та краса

UA | EN | RU РБК-УКРАЇНА

Про компанію

Редакційна політика і стандарти

Як стати нашим автором

Правила користування

Правова інформація

Політика конфіденційності

Контакти

Команда

Вакансії в РБК-Україна

Розмістити рекламу

Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка portalu - <https://www.rbc.ua>. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.